

Juhend tervishoiuteenuse osutajale alla 18-aastaste COVID-19 vaktsineerimise osas (20.07.2021)

10.06.2021 immunoprofülaktika ekspertkomisjoni otsused

- Komisjon soovib jätkuvalt raske haigestumise vältimiseks keskenduda eelkõige vaktsineerimata täisealisele elanikkonnale, eriti vanemaealistele.
- Kuna Pfizer/BioNTechi vaktsiini Comirnaty ametliku ravimi omaduste kokkuvõtte järgi on **vaktsiini kasutamine lubatud alates 12. eluaastast**, siis võib COVID-19 vastast vaktsineerimist ka selle vanusrühma soovijatele võimaldada.
- Kindlasti võiksid end esimesel võimalusel COVID-19 vastu vaktsineerida need 12-15 aastased, kelle raviarst seda nende tervises seisundist tulenevalt vajalikuks peab.
- Vaktsineerimisel tuleb hinnata kasu ja riski suhet. Euroopa Raviameti ravimiohutuse komitee üldine hinnang oli, et Comirnaty kasutamisest saadav kasu on 12- kuni 15-aastastel lastel suurem kui kaasnevad ohud, iseäranis lastel, kes tervisliku seisundi tõttu võivad haigestuda raskekujulisse COVID-19 haigusesse.

Vaktsineerimisele registreerimine

- Alla 18-aastaste vaktsineerimisele registreerimine toimub samu kanaleid pidi, nagu täiskasvanute puhul – kas üleriigilise digiregistratuuri, 1247 kaudu või otse vaktsineerimiskohaga telefoni teel ühendust võttes.
NB! digiregistratuuri kaudu ei saa alla 18-aastane ise endale aega panna, vaid seda peab tegema lapsevanem.
- Kui vaktsineerimine viiakse läbi koolis koolitervishoiuteenuse osutaja poolt, siis toimub vaktsineerimisele registreerimine läbi koolitervishoiuteenuse osutaja.

Nõusolek vaktsineerimiseks

- Alaealiste vaktsineerimisel tuleks lähtuda õiguskantsleri kantselei koostatud juhistest: www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/Lapspatsiendi%20teavitatud%20n%C3%B5usolek%20%28infoleht%29.pdf;
- Alaealist patsienti võib vaktsineerida üksnes tema enda nõusolekul, kui ta on võimeline poolt- ja vastuväiteid vastutustundeliselt kaaluma (võlaõigusseadus, § 766 lg 4). Kui alaealine ei ole võimeline poolt- ja vastuväiteid vastutustundeliselt kaaluma, siis on otsustusõigus tema vanematel (või muul seaduslikul esindajal).
- Kui alaealine tuleb vaktsineerimisele koos vanema(te)ga, siis võib eeldada, et nii alaealine kui tema vanem(ad) on vaktsineerimisega nõus ning alaealise kaalutusvõimet hindama ei pea (vt juhise punkt 10);
- Kui alaealine tuleb vaktsineerimisele üksi, siis peab TTO hindama tema kaalutusvõimet. Kui alaealine on TTO hinnangul võimeline poolt ja vastuväiteid vastutustundeliselt kaaluma, võib vaktsineerimise läbi viia alaealise teavitatud nõusoleku alusel (isegi juhul, kui vanemad või seaduslik esindaja on vaktsineerimise vastu).
- **Koolis läbi viidavate** vaktsineerimiste osas kehtib hetkel õigusruumis erisus, mille kohaselt tuleb nõusolekute küsimisel lähtuda nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 8 lõike 5 alusel kehtestatud määrusest „Immuniseerimise korraldamise nõuded“ (www.riigiteataja.ee/akt/106012021010), mitte otseselt võlaõigusseadusest. COVID-19 vaktsineerimiste puhul, mida viiakse läbi koolides, on segaduse vältimiseks mõistlik lähtuda nõusolekute küsimisel samadest põhimõtetest, mis kehtivad ka immuniseerimiskava vaktsineerimiste puhul (st küsida enne vaktsineerimise läbiviimist seadusliku esindaja kirjalikku nõusolekut).

Vaktsineerimisalane nõustamine enne vaktsineerimist

- Alla 18-aastaste vaktsineerimisel tuleb tagada põhjalik nõustamine ja anda vaktsineeritavale vaktsiini pakendi infoleht.

- Kui alaealine tuleb vaktsineerimisele üksi, siis tuleb korraldada arsti/õe konsultatsioon kohapeal. Arst/õde vaatab digiloost järgi, mis on olnud eelnevad terviseprobleemid, millised on võimalikud terviseriskid ja vastunäidustused jms. Vaktsineerija peab informeerima alaealist (ja vajadusel tema vanemat, kui alaealine on tulnud koos vanemaga), kuidas jälgida vaktsiini kõrvaltoimeid, millistele sümptomitele pöörata tähelepanu, mida teha kõrvaltoimete tekkimisel ja kuhu vajadusel pöörduda.

Vaktsineerimise protseduur (sh vaktsineerimiskoha varustus, vaktsiini käitlemine, aseptika, vaktsiini manustamine, vaktsineerimise dokumenteerimine, nakkusohutus jm) peab vastama Eestis kehtivatele nõuetele.

Vaktsineerimise järgne jälgimine

- Alla 18-aastane peab viibima vaktsineerimiskohas vähemalt 15 min pärast vaktsineerimist tervishoiutöötaja jälgimise all.

Alla 18-aastaste vaktsineerimiseks kasutatav vaktsiin

- Comirnaty (Pfizer/BioNTech), vaktsiini omaduste kokkuvõte: www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/comirnaty-epar-product-information_et.pdf
- 2-dosiline vaktsineerimiskuur, intervall dooside vahel on kehtivate immunoprofülaktika ekspertkomisjoni soovitude järgi 6 nädalat.

Vaktsiini Comirnaty näidustused

- Vaktsiin on näidustatud 12-aastaste ja vanemate isikute aktiivseks immuniseerimiseks, et ennetada SARS-CoV-2 viirusest põhjustatud COVID-19 haigust.
- Vaktsineerimine ei ole vastunäidustatud COVID-19 haigust läbipõdenud ega seropositiivsetele inimestele:
 - ✓ COVID-19 haiguse läbipõdenuid tuleb vaktsineerida ühe doosiga 6. kuul pärast tervenemist. Seejärel lugeda vaktsineerimiskuur lõpetatuks. Siis, kui COVID-19 haiguse läbipõdemisest on möödunud rohkem kui 6 kuud, vaktsineerida vaid ühe doosiga pikaajalise kaitse tagamiseks. Läbipõdenutele ei ole teise doosi tegemine vajalik, samuti võib sel juhul olla vaktsiini reaktogeensus kõrgem ja esineda rohkem kõrvaltoimeid.
 - ✓ Kui inimene haigestub 2 nädala jooksul pärast esimese vaktsiinidoosi saamist COVID-19 haigusse, lugeda ta läbipõdenuks ning vaktsineerida ühe doosiga soovitatavalt 6. kuul pärast tervenemist. Seejärel lugeda vaktsineerimiskuur lõpetatuks.
 - ✓ Inimesele, kes on vaktsineeritud ühe doosiga ja kes haigestub COVID-19 haigusse rohkem kui kaks nädalat pärast esimest doosi, kuid enne teise doosi saamist, ei ole vajalik teist doosi manustada ning vaktsineerimiskuuri võib lugeda lõpetatuks.
- COVID-19 haigega lähikontaktis olnud alaealisi võib vaktsineerida COVID-19 vastu pärast lähikontaktuse perioodi lõppemist.

Vaktsiini Comirnaty vastunäidustused ja ettevaatust nõudvad seisundid

- Ülitundlikkus Comirnaty vaktsiini suhtes.
- Kui anamneesis on varasemalt esinenud anafülaksiat, tuleb vaktsineerida suure ettevaatusega, soovitatavalt haigla päevastatsionaari tingimustes.
- Ägeda ja kõrge palavikuga haiguse korral tuleb vaktsineerimine edasi lükata.
- Vaktsiini tuleb ettevaatusega manustada isikutele, kes saavad ravi antikoagulantidega või kellel on trombotsütopeenia või muu hüübimishäire (nt hemofiilia), kuna neil isikutel võib pärast intramuskulaarset manustamist tekkida veritsus või verevalum.
- Teiste vaktsiinidega koos manustamise kohta ei ole uuringuid tehtud. Soovitatav on manustada COVID-19 vaktsiini ja teisi vaktsiine (näiteks puukentsefaliidi vaktsiini) vähemalt 14-päevase

intervalliga, et oleks võimalik selgelt hinnata ühe või teise vaktsiini kõrvaltoimeid. Vajaduse korral võib manustada COVID-19 vaktsiine samal päeval või igal ajal enne või pärast teise vaktsiini manustamist. Samaaegselt manustatavaid vaktsiine tuleb süstida erinevatesse õlavartesse.

- Alla 18-aastastel esineb süstekartus ja minestamine sagedamini kui täiskasvanutel. Minestusjärgsete traumade vältimiseks tuleb alaealist süstida istuvas/lamavas asendis.

Vaktsiini kõrvaltoimed

- 12-15-aastaste laste kõige sagedasemad kõrvaltoimed on sarnased 16-aastastele ja vanematele. Nende hulka kuuluvad valu süstekohas, väsimus, peavalu, lihas- ja liigesevalu, külmavärinad ja palavik, kõhulahtisus. Samuti võivad tekkida lümfisõlmede valulikkus, iiveldus ja oksendamine, harvem ülitundlikkusreaktsioonid (lööve, nõgestõbi, sügelus, angioödem), halb enesetunne. Kõrvaltoimed on tavaliselt kerged või möödukad ning paranevad mõne päeva jooksul pärast vaktsineerimist.
- Vaktsineerimisjärgsete kõrvaltoimete tekkimise korral võib patsient vajadusel pöörduda nõu saamiseks oma perearsti poole või helistada perearsti infotelefonile 1220. Kriitilistel juhtudel tuleb kutsuda kiirabi (tel 112).
- **Hoiatus:** COVID-19 vaktsiinidega immuniseerimise järgselt on väga harva teatatud müokardiidi ja perikardiidi juhtudest. Teadaolevad juhud olid peamiselt noorematel meestel, kellel sümptomid tekkisid valdavalt 14 päeva jooksul pärast vaktsiini teist doosi. Euroopa Raviameti ravimite riskihindamise komitee (PRAC) leidis, et põhjuslik seos COVID-19 mRNA vaktsiinide ning müokardiidi ja perikardiidi vahel on vähemalt võimalik. Müokardiidi ja perikardiidi sümptomiteks võivad olla hingamisraskus, südamepekslemine, ebaregulaarne südamerütm ja valu rindkeres. Kui lapsel esinevad need sümptomid, siis tuleks kohe pöörduda arsti poole.

Küsimuste korral võib pöörduda:

Vaktsiinidooside tellimise küsimustes: vaktsineerimine@haigekassa.ee, tel. 4477671 (8-17)

Transportimise ja säilitamise küsimustes: tel. 5352 3015, 7943746, 55682879, email: keskladu@terviseamet.ee

Tervise infosüsteemi andmete edastamise ja digiregistratuuriga seotud küsimustes: tel. 7943 943 (TEHIK kasutajatugi töötab 7:00-22:00), e-mail: abi@tehik.ee

Perearstidele mõeldud Haigekassa kontakttelefon: tel. 669 6630, e-mail: perearst@haigekassa.ee

Kõrvaltoimete registreerimisega ja vaktsiini ohutusega seotud küsimustes: tel. 7374140, pharmacovig@raviamet.ee

Muudes küsimustes: vaktsineerijatele mõeldud Terviseameti tel. 5539 243 (E-R, 9.30 – 18.00), e-mail: vaktsineeri@terviseamet.ee